

2. *Subtipul muntean*, de asemenea, avea la bază limba mediobulgară, peste care s-au suprapus influențe românești, sîrbești și neobulgare¹.

3. În sfîrșit, *subtipul transilvănean* avea la bază tot limba mediobulgară, la care, cu timpul, s-au adăugat influențe românești, sîrbești și maghiare² (puține sînt textele ce se încadrează la acest tip).

Referindu-se la caracterul slavonei din actele moldovenești, Jurij Ivanovič Venelin releva, încă la 1840, că, deși aceste acte cuprind unele bulgărisme (în exprimare sau ortografie), ele sînt redactate în limba rusă, punct de vedere adoptat de Emil Kałužniacki, C. Jireček, Ioan Bogdan și de alții.

După A. I. Sobolevskij, limba documentelor slavo-moldovenești are un amestec de elemente ruse de sud. Documentele acestea cuprind însă și polonisme.

În anul 1935, Chr. S. Stang sublinia că limba de cancelarie *moldo-rusă* (pe lîngă influența slavă bisericească) era o formă a *limbii ucrainene*, teză susținută, de altfel, pe la sfîrșitul secolului trecut, de L. Milețici și D. Agura. Ulterior, limba documentelor slave de la curtea lui Ștefan cel Mare a fost considerată de alți cercetători ucraineană sau un dialect al acesteia.

În anul 1961 a apărut monografia prof. Pande Olteanu³, unde, între altele, se arată că: „Slava din Moldova conținea elemente bieloruse și ucrainene, dar nu elemente din rusa moscovită, adică velicorusisme...”⁴ Iar în alt loc citim⁵: „Prin structura ei și prin unele influențe latine, medioslava carpatică este foarte apropiată medioslavei ruse folosită în Volînia și Lituania”. Constatăm, deci, o foarte mare varietate de păreri emise pentru a defini, în cazul de față, caracterul subtipului moldovean al slavonei. Ceva similar ne întîmpină în Lituania.

Recenzînd, în anul 1959, vol. I și III⁶ din *Gramatica limbii lituaniene*⁷ a cunoscutului lingvist polon Jan Otrębski de la Universitatea din Poznań, am întîlnit afirmația că, înainte de secolul al XVI-lea, cînd apar adică primele texte lituaniene, documentele de cancelarie din această țară (documente datînd de la sfîrșitul secolului al XIV-lea) au fost redactate, mai întîi, în limba rusă, apoi în polonă, latină și germană⁸. După mărturia autorului, documentele acestea conțineau un mare număr de cuvinte (termeni speciali) lituaniene. Consultînd, deci, această lucrare, atenția ne-a fost reținută de termenul limbă rusă, folosit pentru a denumi limba slavonă de la curtea principilor și regilor

¹ O analiză minuțioasă a particularităților de limbă din documentele redactate în *subtipul muntean* a dat, recent, Lucia Djamo-Diaconită, în teza de doctorat: *Limba documentelor slavo-române emise în Țara Românească în sec. XIV și XV*, București, 1968 (dactilografiat); vezi și Rezumatul, București, 1968, 19 p. (litografiat).

² Cf. L. Djamo, O. Stoicovici, M. Osman, E. Lința și M. Mitu, *Charakterni čerti na knižno-slavjanski ezik, rumânska redakcija (XIV–XVI v.)*, „Romanoslavica”, IX, 1963, p. 109–161.

³ *Limba povestirilor slave despre Vlad Țepeș*, București, 1961.

⁴ *Op. cit.*, p. 23.

⁵ *Ibidem*, p. 303.

⁶ Vol. II, consacrat derivării, a apărut de-abia în anul 1965. Vezi Jan Otrębski, *Gramatyka języka litewskiego*, t. II. *Nauka o budowie wyrazów*, Varșovia, 1965.

⁷ „Studii și cercetări științifice”, Academia R.P.R., Filiala Iași, 1959, fasc. 1–2, p. 166–169.

⁸ Vezi Jan Otrębski, *Gramatyka języka litewskiego*, t. I. *Wiadomości wstępne. Nauka o głoskach*, Varșovia, 1958, p. 28.